

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.006.09.2022

Pan Rafał Sujak
Dyrektor
Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
w Krośnie Odrzańskim

ul. Wiejska 23, 66-600 Krosno Odrzańskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/004 – Udzielanie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych przez organy gmin województwa lubuskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnie Odrzańskim ¹ , ul. Wiejska 23, 66-600 Krosno Odrzańskie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Rafał Sujak, Dyrektor Zakładu ² , od 1 listopada 2022 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: od 1 października 2012 r. do 25 lipca 2022 r. Pan Zbigniew Lubczyński – Dyrektor Zakładu oraz od 1 sierpnia 2022 r. do 31 października 2022 r. Pani Anetta Józefczyk – p.o. Dyrektor Zakładu.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie obowiązujących w gminie uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.
Okres objęty kontrolą	Kontrolą objęto lata 2019-2022 (do czasu zakończenia kontroli, z uwzględnieniem zdarzeń z okresu wcześniejszego, jeżeli miały istotny wpływ na zagadnienia objęte kontrolą NIK).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Ewa Grosse, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/6/2023 z 4 stycznia 2023 r. 2. Mariusz Kniat, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LZG/5/2023 z 4 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-17)

¹ Dalej: *Zakład* lub *ZGKiM*.

² Dalej: *Dyrektor*.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sposób prowadzenia przez Zakład postępowań w sprawie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

Negatywna ocena NIK wynika przede wszystkim z dużej liczby udzielonych ulg w spłacie należności niezgodnie z obowiązującymi w Gminie Krosno Odrzańskie⁵ uregulowaniami w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych⁶, tj. z przekroczeniem uprawnień dotyczących organu uprawnionego/osób uprawnionych do udzielania ulgi (68,2% objętych badaniem spraw), bez wymaganej w formie zarządzenia zgody Burmistrza Krosna Odrzańskiego⁷ (100% spraw, w których z uwagi na wartość należności udzielenie ulgi przekraczało uprawnienia kierownika jednostki) oraz bez przeprowadzenia szczegółowego wyjaśnienia okoliczności sprawy w zakresie wykazania przesłanek (*ważny interes dłużnika*) uprawniających do zastosowania ulgi (73,1% objętych badaniem spraw). Od dłużników nie egzekwowano również wymaganych dokumentów, w tym wniosku wraz z uzasadnieniem (100% objętych badaniem spraw) i informacji o sytuacji majątkowej dłużnika (100% objętych badaniem spraw).

W przypadku wniosków przygotowanych i przedłożonych Burmistrzowi w sprawie umorzenia z urzędu zaległości pięciu dłużników, którzy zmarli, Zakład pozostawał bezczynny do czasu kontroli NIK (tj. przez 44 miesiące), co skutkowało przedawnieniem należności w łącznej wysokości 68,3 tys. zł.

Ponadto Zakład w całym okresie objętym kontrolą nie sporządzał i nie przekazywał do Urzędu Miejskiego w Krośnie Odrzańskim⁸ wymaganych uchwałami w sprawie udzielania ulg informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

Podkreślenia wymaga, że w toku kontroli zadeklarowano działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: *Gmina*.

⁶ Uchwały Rady Miejskiej w Krośnie Odrzańskim: Nr XL/341/17 z dnia 20 października 2017 r. oraz Nr XXXV/292/21 z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny oraz niedochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym przypadających Gminie Krosno Odrzańskie lub jej jednostkom organizacyjnym, a także warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów i osób uprawnionych do udzielania tych ulg (dalej odpowiednio: *uchwała w sprawie udzielania ulg z 2017 r.* oraz *uchwała w sprawie udzielania ulg z 2021 r.*).

⁷ Dalej: *Burmistrz*.

⁸ Dalej: *Urząd*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Przestrzeganie obowiązujących w gminie uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych

Opis stanu faktycznego

Zakład powstał w 1992 r. wskutek przekształcenia Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnie Odrzańskim w samorządowy zakład budżetowy⁹. Mienie Zakładu jest mieniem Gminy, a przedmiotem statutowej działalności ZGKiM jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie gospodarki komunalnej, mieszkaniowej oraz gospodarowanie lokalami użytkowymi na obszarze Gminy.

Szczegółową organizację Zakładu, podział czynności i obowiązków pracowników oraz szczegółowy zakres działania Zakładu określono w regulaminie organizacyjnym Zakładu wprowadzonym w drodze zarządzenia Dyrektora, po uprzedniej akceptacji Burmistrza¹⁰. Natomiast nadzór nad działalnością Zakładu stosownie do postanowień Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim¹¹ powierzono Zastępcy Burmistrza.

(akta kontroli str. 34-58)

W okresie objętym kontrolą obowiązywały:

- zasady, sposób i tryb udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych określone w uchwale w sprawie udzielania ulg z 2017 r. (obowiązującej od 9 listopada 2017 r. do 30 czerwca 2021 r.) oraz w uchwale w sprawie udzielania ulg z 2021 r. (obowiązującej od 19 sierpnia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r.);
- *Procedury windykacji wymagalnych należności przysługujących ZGKiM* wprowadzone zarządzeniem Dyrektora Zakładu z 29 grudnia 2017 r., w których określono m.in., że Zakład w swoim postępowaniu przedsądowym dokona należytych starań w celu uniknięcia przedawnienia zaległości, a w przypadkach szczególnie uzasadnionych może udzielić ulgi w spłacie zobowiązań (na wniosek dłużnika) z uwzględnieniem zapisów uchwały w sprawie udzielania ulg;
- Regulamin, w którym określono, że do zadań Działu Administracji Budynków Mieszkalnych w zakresie gospodarki mieszkaniowej należało m.in. prowadzenie szczegółowej ewidencji zasobów lokalowych, windykacja należności od najemców, sporządzanie ponagleń oraz wniosków o egzekucję przeciw osobom uchylającym się od zapłaty czynszu oraz występowanie z wnioskami o umorzenia należności nieściągalnych.

(akta kontroli str. 43-56, 59-86)

⁹ Uchwała nr XVII/139/91 Rady Gminy i Miasta w Krośnie Odrzańskim z dnia 20 grudnia 1991 r. w sprawie przekształcenia Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnie Odrzańskim w zakład budżetowy pod nazwą Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnie Odrzańskim.

¹⁰ Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 25/2013 Dyrektora Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Krośnie Odrzańskim z dnia 24 października 2013 r. (dalej: *Regulamin*).

¹¹ Zarządzenia Burmistrza Krosna Odrzańskiego: nr 17/21 z 16 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim oraz nr 2/22 z 18 stycznia 2022 r. i 35/22 z 16 września 2022 r. w sprawie zmiany zarządzenia w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta w Krośnie Odrzańskim.

W latach 2019-2022 w Zakładzie:

- nie umarzano należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym na wniosek dłużnika;
- w dwóch przypadkach (w 2020 r. i w 2022 r.) na wniosek dłużnika odroczone terminy płatności należności w łącznej wysokości 13 tys. zł;
- w 23 przypadkach (osiem przypadków w 2019 r., sześć przypadków w 2020 r., dwa przypadki w 2021 r. i siedem przypadków w 2022 r.) zaległości w łącznej wysokości 173,6 tys. zł rozłożono na raty;
- w trzech przypadkach (dwa przypadki w 2020 r. i jeden przypadek w 2021 r.) umorzono należności cywilnoprawne w łącznej wysokości 6,5 tys. zł z urzędu;
- w dziesięciu przypadkach (w 2020 r.) nie dochodząco/umorzono należności, których kwota wraz z odsetkami nie przekraczała 100 zł, tj. zaległości 10 dłużników na łączną kwotę 151,14 zł.
- w pięciu przypadkach (w 2019 r.) przygotowano i przedłożono Burmistrzowi wnioski o umorzenie z urzędu zaległości dłużników, którzy zmarli, a wartość zadłużenia wykraczała poza kompetencje Dyrektora.

(akta kontroli str. 91-116)

Badaniem w zakresie zgodności z zasadami i trybem określonym w uchwałach w sprawie udzielania ulg oraz z uregulowaniami wewnętrznymi objęto dokumentację dotyczącą wszystkich udzielonych ulg w spłacie należności o charakterze cywilnoprawnym w Zakładzie, tj. 25 przypadków ulg udzielonych na wniosek strony oraz trzy przypadki ulg udzielonych z urzędu.

Objęte badaniem ulgi dotyczyły umorzeń, rozłożenia na raty oraz odroczenia terminu płatności zaległości z tytułu opłat za najem gminnych lokali mieszkalnych.

(akta kontroli str. 87-115)

W wyniku badania ustalono m.in., że:

- w przypadku ulg udzielonych na wniosek strony (25 spraw):
 - w 19 przypadkach wysokość należności pieniężnej nie przekraczała wartości określonej w uchwale w sprawie udzielania ulg z 2017 r. i uchwale w sprawie udzielania ulg z 2021 r., do której Dyrektor mógł samodzielnie udzielać ulg w spłacie (bez zgody Burmistrza wyrażonej w formie zarządzenia)¹², przy czym w pięciu z ww. przypadków ulga została udzielona przez Dyrektora, a w pozostałych 14 przypadkach, pomimo braku stosownego umocowania o udzieleniu ulgi decydował Kierownik Działu Administracji Budynków Mieszkalnych (13 spraw) albo Starszy inspektor ds. mieszkaniowych zatrudniony w ww. dziale (jedna sprawa), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 1;
 - w sześciu przypadkach w Zakładzie udzielono ulgi w spłacie należności pieniężnej przekraczającej wartość określoną w uchwale w sprawie udzielania ulg z 2017 r. (do której Dyrektor mógł samodzielnie udzielić ulgi w spłacie) bez uzyskania uprzedniej zgody Burmistrza wyrażonej w formie zarządzenia, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 2;
 - w sześciu przypadkach udzielenie ulgi zostało poprzedzone analizą sytuacji materialnej i życiowej dłużnika i udokumentowaniem okoliczności sprawy,

¹² Tj. w uchwale w sprawie udzielania ulg z 2017 r. do wysokości 5 tys. zł, a w uchwale w sprawie udzielania ulg z 2021 r. do wysokości 10 tys. zł.

natomiast w pozostałych 19 przypadkach udzielenie ulgi nie zostało poprzedzone szczegółowym wyjaśnieniem i udokumentowaniem okoliczności sprawy w zakresie wykazania przesłanek (*ważny interes dłużnika*) uprawniających do zastosowania ulgi i ich analizą, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 3;

- Zakład nie wzywał wnioskodawców do przedłożenia dodatkowych dokumentów potwierdzających wskazane we wnioskach okoliczności, w tym w żadnej ze spraw nie wymagano od wnioskodawców dokumentów wymaganych uchwałami w sprawie udzielania ulg, tj. wniosku o udzielenie ulgi w spłacie według wzoru określonego w załącznikach nr 1 do ww. uchwał oraz „Informacji o sytuacji majątkowej” według wzoru określonego w załącznikach nr 2 do ww. uchwał, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 4;
- w przypadku ulg udzielonych z urzędu (trzy sprawy):
 - zastosowanie ulg było zgodne z przyjętymi uchwałami w sprawie udzielania ulg, tj. należności zostały umorzone, gdy postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne (wszystkie trzy sprawy);
 - podjęcie decyzji o przyznaniu ulgi każdorazowo poprzedzono szczegółowym wyjaśnieniem okoliczności sprawy w zakresie przesłanek zastosowania ulgi i ich analizą, przy czym decyzję o umorzeniu w dwóch przypadkach podjął organ uprawniony, tj. Dyrektor, a w jednej sprawie, pomimo braku stosownego umocowania – Kierownik Działu Administracji Budyneków Mieszkalnych, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 1;
 - każdorazowo dokonano odpisu umorzonych należności w księgach rachunkowych Zakładu.

(akta kontroli str. 87-115, 124-128)

Ponadto ustalono, że:

- w odpowiedzi na wniosek dłużnika (wpływ wniosku do Zakładu 21 grudnia 2022 r.) 17 stycznia 2023 r. udzielono ulgi (rozłożono należność w wysokości 9,9 tys. zł na raty) bez podstawy prawnej (uchwała w sprawie udzielania ulg z 2021 r. przestała obowiązywać 31 grudnia 2022 r.), co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 5;
- w przypadku pięciu wniosków przygotowanych i przedłożonych Burmistrzowi (z uwagi na wartość zadłużenia, która wykraczała poza uprawnienia Dyrektora) w sprawie umorzenia z urzędu zaległości dłużników, którzy zmarli, Zakład pomimo braku odpowiedzi z Urzędu, do czasu kontroli NIK pozostawał bezczynny, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 6;
- w okresie objętym kontrolą nie przedstawiano Burmistrzowi wymaganych uchwałami w sprawie udzielania ulg informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w Zakładzie, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości” - pkt 7.

(akta kontroli str. 104-115, 117-119, 121-130)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki zawarcia ugody sądowej, która dotyczyłaby należności o charakterze cywilnoprawnym oraz przypadki udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, które stanowiłyby pomoc publiczną.

(akta kontroli str. 116)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 14¹³ spośród 19 spraw (73,7%) procedowanych na wniosek dłużnika oraz w jednej¹⁴ spośród trzech spraw (33,3%) prowadzonych z urzędu o udzieleniu ulgi decydowały osoby, niebędące organem uprawnionym do udzielenia ulgi (tj. Kierownik działu Administracji Budynków Mieszkalnych albo Starszy inspektor ds. mieszkaniowych), co stanowiło naruszenie § 3 ust. 1 pkt 2 uchwał w sprawie udzielania ulg, który stanowił, że w zakresie należności pieniężnych związanych z działalnością jednostki do udzielania ulg uprawniony jest kierownik jednostki¹⁵.

(akta kontroli str. 87-90, 102, 124-126)

Starszy inspektor ds. mieszkaniowych wyjaśniła, że: *Do zakresu moich obowiązków służbowych (od 20 września 2019 r.) należą m. in. sprawy z zakresu windykacji należności, bezpośredniego nawiązywania kontaktu z dłużnikami, negocjowanie spłaty zadłużenia oraz monitorowanie spłaty należności. Wnioski w sprawie udzielania ulg w spłacie należności były załatwiane przeze mnie. Niestety w natłoku obowiązków i w związku z brakiem szczegółowej wiedzy nie wszystkie dokumenty przekazałam do podpisu Dyrektorowi, część ze spraw przekazałam jedynie do podpisu Kierownikowi Działu, a część podpisywałam osobiście i każdorazowo powiadamiałam dłużników o rozpatrzeniu wniosku. Nie zwróciłam uwagi na zapis w uchwale dotyczący osób wskazanych w uchwale jako uprawnionych do udzielania ulg.*

(akta kontroli str. 124-126)

Dyrektor zadeklarował objęcie szczególnym nadzorem prowadzenie spraw z zakresu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych oraz przeszkolenie pracowników wykonujących obowiązki w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 129-130)

2. W sześciu przypadkach (100% spraw, w których wartość należności przekraczała uprawnienia kierownika jednostki¹⁶) rozłożono zaległości w wysokości od 5,1 tys. zł do 52 tys. zł na raty bez zgody Burmistrza wyrażonej w formie zarządzenia. Powyższe stanowiło naruszenie § 3 uchwały w sprawie udzielania ulg z 2017 r., który stanowił, że do udzielania ulg w spłacie należności do wysokości 5 tys. zł uprawniony jest kierownik jednostki, a gdy wartość należności jest wyższa niż 5 tys. zł wymagana jest zgoda Burmistrza, wyrażona w formie zarządzenia.

(akta kontroli str. 87-90, 124-126)

Starszy inspektor ds. mieszkaniowych wyjaśniła, że: *Powyższe nieprawidłowości były spowodowane brakiem szczegółowej wiedzy w zakresie wymagań określonych w uchwałach w sprawie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych. Po objęciu pracy na stanowisku inspektora ds. mieszkaniowych uczyłam się nowych*

¹³ Tj. sprawy: DM.4111.197.2019, DM.4111.203.2019, DM.4111.274.2019, DM.4111.292.2019, DM.4111.285.2019, DM.4111.26.2020, DM.4111.15.2022, DM.4111.20.2022, DM.4111.27.2022, DM.4111.35.2022, DM.4111.37.2022, DM.4111.95.2022, DM.4111.4.2022, DM.4111.122.2022, o łącznej wartości udzielonych ulg: 45,7 tys. zł.

¹⁴ Tj. sprawa: DM.4111.2.2021 – wartość udzielonej ulgi: 1,8 tys. zł.

¹⁵ Ww. pracownicy nie posiadali imiennych pełnomocnictw/upoważnień do udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

¹⁶ Tj. sprawy: DM.4111.240.2019, DM.4111.291.2019, DM.4111.2.2020, DM.4111.65.2020, DM.4111.158.2020, DM.4111.148.2020, o łącznej wartości udzielonych ulg: 129,2 tys. zł.

zadań. Nie zwróciłam uwagi na zapis w uchwale dotyczący wysokości kwoty, do której ulga mogła zostać udzielona w Zakładzie.

(akta kontroli str. 124-126)

Dyrektor zadeklarował objęcie szczególnym nadzorem prowadzenie spraw z zakresu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych oraz przeszkolenie pracowników wykonujących obowiązki w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 129-130)

3. W 19¹⁷ spośród 25 (73,1%) spraw prowadzonych na wniosek strony i zakończonych udzieleniem ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych udzielenie ulgi nie zostało poprzedzone szczegółowym wyjaśnieniem okoliczności sprawy w zakresie wykazania przesłanek (*ważny interes dłużnika*) uprawniających do zastosowania ulgi i ich analizą, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 2 uchwał w sprawie udzielania ulg, który stanowił, że należności mogą być rozkładane na raty w przypadkach, gdy jest to uzasadnione względami społecznymi lub gospodarczymi, w szczególności możliwościami płatniczymi dłużnika.

(akta kontroli str. 87-90, 124-126)

Starszy inspektor ds. mieszkaniowych wyjaśniła, że: *Z uwagi na zakres moich obowiązków (m.in. prowadzone wizje lokalne) we wszystkich prowadzonych przeze mnie sprawach sytuacja materialna i życiowa dłużników była mi znana i były to osoby w skrajnie trudnej sytuacji. Niestety brak szczegółowej wiedzy w zakresie wymagań określonych w uchwałach w sprawie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych oraz pośpiech przy załatwianiu spraw spowodował, że nie dołożyłam należytej staranności, by wykazać i udokumentować przesłanki uprawniające do zastosowania ulgi.*

(akta kontroli str. 124-126)

Dyrektor zadeklarował objęcie szczególnym nadzorem prowadzenie spraw z zakresu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych oraz przeszkolenie pracowników wykonujących obowiązki w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 129-130)

4. Wbrew uchwałom w sprawie udzielania ulg (§ 11 ust. 3) nie egzekwowano (100% spraw) od wnioskodawców dokumentów¹⁸, tj.:

- wniosku o udzielenie ulgi według wzoru określonego w załączniku nr 1 do ww. uchwał oraz „Informacji o sytuacji majątkowej” według wzoru określonego w załączniku nr 2 do ww. uchwał;
- potwierdzających wskazane we wnioskach okoliczności, w tym potwierdzających ciężką sytuację finansową dłużnika.

(akta kontroli str. 87-90, 124-126)

Starszy inspektor ds. mieszkaniowych wyjaśniła, że: *Powyższe było spowodowane brakiem szczegółowej wiedzy w zakresie wymagań określonych w uchwałach w sprawie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych. Mylnie przyjąłam,*

¹⁷ Tj. sprawy: DM.4111.24.2019, DM.4111.197.2019, DM.4111.203.2019, DM.4111.240.2019, DM.4111.274.2019, DM.4111.291.2019, DM.4111.292.2019, DM.4111.285.2019, DM.4111.2.2020, DM.4111.65.2020, DM.4111.26.2020, DM.4111.158.2020, DM.4111.15.2022, DM.4111.20.2022, DM.4111.35.2022, DM.4111.37.2022, DM.4111.95.2022, DM.4111.4.2022, DM.4111.122.2022, o łącznej wartości udzielonych ulg: 157,6 tys. zł.

¹⁸ Dotyczyło udzielenia ulg w spłacie należności cywilnoprawnych o łącznej wartości 186,6 tys. zł.

że sporządzane odręcznie przez wnioskodawców wnioski zawierają dane niezbędne do rozpatrzenia wniosku. Niejednokrotnie bardzo ciężko było mi wyegzekwować jakiegokolwiek dokumenty w sprawie, w tym zobowiązania/deklaracje dłużników dotyczące spłaty zadłużenia w ratach, ponadto w większości przypadków dłużnicy nie wywiązali się ze swoich zobowiązań/deklaracji.

(akta kontroli str. 124-126)

Dyrektor zadeklarował objęcie szczególnym nadzorem prowadzenie spraw z zakresu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych oraz przeszkolenie pracowników wykonujących obowiązki w powyższym zakresie.

(akta kontroli str. 129-130)

5. W toku kontroli NIK (17 stycznia 2023 r.) udzielono ulgi¹⁹ (tj. rozłożono należność w wysokości 9,9 tys. zł na 20 rat), pomimo braku podstawy prawnej do jej udzielenia, gdyż uchwała w sprawie udzielania ulg z 2021 r. przestała obowiązywać 31 grudnia 2022 r., a Rada Miejska do czasu zakończenia kontroli NIK²⁰ nie określiła zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 121-123, 129-130)

Dyrektor wyjaśnił, że: *Poprzez niedopatrzenie udzieliliśmy dłużnikowi ulgi w spłacie zaległości podczas gdy uchwała Rady w tym zakresie przestała obowiązywać. Jednocześnie informuję, że wstrzymaliśmy procedowanie kolejnych spraw do czasu ustalenia przez Radę Miejską w drodze uchwały zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.*

(akta kontroli str. 129-130)

6. Do czasu kontroli NIK Zakład pozostawał beczynny w przypadku wniosków przygotowanych i przedłożonych 26 kwietnia 2019 r. Burmistrzowi (z uwagi na wartość należności, która wykroczała poza uprawnienia Dyrektora do udzielania ulg), w których wnosił o umorzenie z urzędu zaległości pięciu dłużników, którzy zmarli. Powyższe skutkowało przedawnieniem należności w łącznej wysokości 68,3 tys. zł²¹.

(akta kontroli str. 105-115, 127-128)

Główna Księgowa wyjaśniła, że: *Zdając sobie sprawę z trudności i wysokich kosztów przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego okoliczności sprawy w zakresie przesłanek zastosowania ulgi z urzędu, w tym w szczególności ustalenia ewentualnych spadkobierców nie spodziewaliśmy się szybkiego załatwienia przekazanych przez nas spraw. Ze względu na podległość służbową nie monitorowaliśmy i nie ponaglaliśmy działań Urzędu w tym zakresie. Ponadto ww. należności jako wątpliwe zostały przez nas objęte odpisem aktualizacyjnym zgodnie z ustawą o rachunkowości i polityką rachunkowości ZGKiM.*

(akta kontroli str. 127-128)

7. Nie przedkładano Burmistrzowi informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych, co stanowiło naruszenie obowiązku określonego w § 3 ust. 2 uchwał w sprawie udzielania ulg, w których określono, że kierownicy jednostek są zobowiązani do przedstawiania powyższych informacji

¹⁹ DM.4111.255.2023.

²⁰ Tj. do dnia 21 lutego 2023 r.

²¹ Stan należności przedawnionych według stanu na 31 grudnia 2019 r.

według stanu na 30 czerwca w terminie do 15 lipca bieżącego roku oraz według stanu na 31 grudnia w terminie do 15 stycznia kolejnego roku.

(akta kontroli str. 117-119, 127-128)

Główna Księgowa wyjaśniła, że: *Corocznie wraz z obowiązkowymi sprawozdaniami przekazywanymi do Urzędu przedkładaliśmy informację o należnościach i zaległościach, w tym cywilnoprawnych, niemniej jednak żaden z przekazywanych dokumentów nie zawierał informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg, umknęło to naszej uwadze. Również Urząd nie wzywał nas do uzupełnienia danych w powyższym zakresie. Deklaruję, że zwrócimy szczególną uwagę na zapisy kolejnej uchwały Rady Miejskiej w tym zakresie.*

(akta kontroli str. 127-128)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, nie formułuje uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, sformułowała następujące wnioski:

Wnioski

1. Udzielanie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych do których uprawniony jest Zakład wyłącznie przez osoby posiadające stosowne umocowanie.
2. Przestrzeganie właściwości organu uprawnionego do udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych (ze względu na próg kwotowy) zgodnie z wymogami określonymi w uchwale w sprawie udzielania ulg.
3. Udzielanie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych wyłącznie po uprzednim wykazaniu przesłanek uprawniających do zastosowania ulgi.
4. Egzekwowanie od dłużników przedkładania dokumentów wymaganych uchwałą w sprawie udzielania ulg oraz dokonywanie weryfikacji wniosku o udzielenie ulgi w zakresie jego kompletności przed udzieleniem ulgi.
5. Zaniechanie udzielania ulg w spłacie należności cywilnoprawnych w sytuacji nieobowiązania uchwały Rady w sprawie zasad, sposobu i trybu udzielania ww. ulg.
6. Przedkładanie Burmistrzowi informacji o wysokości i rodzaju udzielonych ulg w spłacie należności cywilnoprawnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 23 lutego 2023 r.

Kontrolerzy
Ewa Grosse
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

.....
podpis

Mariusz Kniat
Doradca prawny

.....
podpis